

PRIOPĆENJE O NOVIM ZAKONIMA IZ PODRUČJA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA

Zbog, u posljednje vrijeme sve učestalijih pokušaja obmanjivanja javnosti plasiranjem neistinitih informacija o novostima koje donosi paket zakona o znanosti i visokom obrazovanju, želimo još jednom pojasniti kakve će promjene u sustavu znanosti i visokog obrazovanja njihovim donošenjem doista nastupiti. Ističemo kako su konačni tekstovi prijedloga zakona o sveučilištu, zakona o visokom obrazovanju i zakona o znanosti u ovom trenutku još uvijek u fazi izrade, odnosno rasprave u okviru prosudbenih povjerenstava.

Podsjećamo također, kako je 1. studenog 2010. službeno zaključena prva faza javne rasprave, a trenutno je u tijeku druga faza javne rasprave, u okviru koje se unutar prosudbenih povjerenstava evaluiraju pristigle primjedbe i prijedlozi. Naime, povjerenstva imenovana od strane ministarstva sustavno rade na obradi prijedloga poboljšanja nacrta paketa zakona, pri čemu se uzimaju u obzir i one primjedbe koje su pristigle poslije gore navedenog roka. Svi pristigli prijedlozi objavljeni su na web stranici ministarstva.

S obzirom na sve navedeno, još jednom pozivamo sve zainteresirane pojedince i skupine da putem web stranice Ministarstva ili putem svojih predstavnika u prosudbenim povjerenstvima dostave konkretne primjedbe ili još bolje konkretne prijedloge za poboljšanje paketa zakona. U tu svrhu još jednom dostavljamo link (<http://public.mzos.hr/Default.aspx?art=10588&sec=1933>) na kojem se nalaze odluke o formiranju prosudbenih povjerenstava, kako biste imali točnu informaciju kojem se od predstavnika u povjerenstvu mogu obratiti. Naime, prosudbena povjerenstva svojim sastavom doista jamče zastupljenosti svih segmenata akademske i znanstvene zajednice, s obzirom da su sastavljena od rektora, prorektora, ravnatelja instituta, studenata, predstavnika sindikata te predstavnika gospodarstva. Namjera nam je da u partnerskom odnosu i zajedničkim radom dođemo do što boljih rješenja. Stoga nas čude pojedinci i skupine kojima čini se ne odgovara povećanje transparentnosti trošenja proračunskog novca i vlastitih sredstava, sprečavanje divljanja cijena školarina, zaštita znanstvenih novaka, nadzor osnivača nad trošenjem financijskih sredstava i zakonitošću rada, odnosno ostvarenje onih ciljeva koji predstavljaju podlogu za bolji i učinkovitiji sustav znanosti i visokog obrazovanja.

Na kraju ćemo nastojati ukratko obrazložiti pojedine zablude koje su posljednjih dana proizašle iz neistinitih informacija pojedinaca i pojedinih skupina.

Upisnine:

Prijedlogom novog Zakona se u potpunosti ukidaju školarine te se svi studenti na javna visoka učilišta upisuju potpuno besplatno i nastavljaju studirati bez plaćanja (bez naplate upisnina) dok redovito ispunjavaju svoje obaveze. Pritom valja naglasiti kako će se trošak upisnine redovitim studentima podmiriti iz državnog proračuna.

Za one pak studente koji svoje obaveze ne ispunjavaju redovito, a studiraju u punom nastavnom opterećenju, osmišljen je model upisnina koji ih maksimalno štiti proizvoljnog utvrđivanja iznosa školarina, kakvo je danas prisutno na pojedinim fakultetima.

Naime, kako bi se spriječilo potpuno nekontrolirano i neopravdano "divljanje" cijena školarina, koje se na hrvatskim visokim učilištima sada kreću u rasponu od 3.500 do 52.000 kuna, školarine se u cijelosti ukidaju.

Za razliku od školarina, upisnina bi bila strogo zakonski ograničena na maksimalni iznos od 60% prosječne mjesečne plaće u RH (cca 3500,00 kn) za prijediplomski odnosno jedne prosječne mjesečne plaće u RH za poslijediplomski studij.

Autonomija sveučilišta i znanstvenog stvaralaštva:

Prijedlogom novog zakona pojačava se autonomija sveučilišta i znanosti zagwarantirana Ustavom RH člankom 67. koji glasi „Sveučilište samostalno odlučuje o svom ustrojstvu i djelovanju, u skladu sa zakonom“

i člankom 68. koji glasi: „Jamči se sloboda znanstvenoga, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva....“

Primjerice, uvodi se apsolutno autonoman postupak izbora nastavnika od strane sveučilišta, te se osigurava apsolutno autonoman postupak raspolaganja osiguranim financijskim sredstvima na razini sveučilišta. Također, u odnosu na potonje povećava se transparentnost trošenja kako novca poreznih obveznika tako i vlastitih sredstava visokih učilišta.

Integracija sveučilišta/pravna osobnost

Prijedlogom novih zakonskih odredaba daje se mogućnost potpune integracije sveučilišta. Takva mogućnost predviđena je i aktualnim zakonom, ali se za razliku od njega novim zakonskim rješenjem propisuje i postupak, odnosno konkretni koraci kojima će integracija, ukoliko sveučilište o tome donese odluku, doista biti provediva. Što se pak tiče pravne osobnosti želimo istaknuti kako Zakon o sveučilišta ne regulira navedeno pitanje niti jednom svojom odredbom, nego omogućuje sveučilištu da o svom ustroju pa tako i o pravnom statusu svojih sastavnica odlučuje svojim statutom kojeg donosi senat.

Budućnost mladih znanstvenika

Prijedlogom novih zakonskih rješenja omogućava se napredovanje mladim znanstvenicima isključivo na temelju njihovog rada i znanstvenih postignuća te se time nastoji osigurati njihovo zadržavanje u sustavu znanosti u Republici Hrvatskoj. Što se tiče tzv. piramidalnog ustroja radnih mjesta naglašavamo kako je on osmišljen upravo zbog mladih znanstvenika jer se za jedno radno mjesto redovitog profesora moraju otvoriti tri radna mjesta docenta.

Novi način financiranja

Kako bi se povećala transparentnosti trošenja novaca poreznih obveznika, kao što je to utvrdio proračunski nadzor proveden od strane Ministarstva financija, predložen je novi model financiranja putem programskih ugovora.

Njime se za razliku o prijašnjih modela ide na ruku upravo sveučilištima jer im se ugovorom garantira količina proračunskog novca koji im država mora osigurati unutar tri godine. Podsjećamo da prema dosadašnjem modelu iznos novca koji će se svake godine svakom pojedinom sveučilištu doznačiti ovisi isključivo o usvojenom državnom proračunu kojim se osiguravaju sredstva za znanost i visoko obrazovanje. Pri tome ističemo kako programski ugovori onemogućuju smanjenje proračunskih sredstava rebalansom, što je prema važećem zakonu bilo moguće činiti.

Učinkovitost

Novim zakonskim prijedlozima daje se potpuna autonomija visokim učilištima i javnim znanstvenim institutima da se ustroje po načelu postizanja maksimalne učinkovitosti. Isto tako, zakon predviđa i povećanje planiranih sredstava za ona sveučilišta koja budu najučinkovitija.

Ured za odnose s javnošću
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Donje Svetice 38
10000 Zagreb
Telefon: +385 (1) 456 90 56
Faks: +385 1 4594 301
E-pošta: uzoj@mzos.hr